

Pfv.IV.21.204/2014/6.szám

A Kúria a Nemesszeghy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Nemesszeghy Aurél ügyvéd) által képviselt II. rendű felperesnek a dr. Erdei Mária ügyvéd által képviselt alperes ellen kegyeleti jog megsértése miatt a Tatabányai Törvényszék előtt 10.P.21.054/2012. számon indult és a Győri Ítéltábla Pf.III.20.279/2013/3. számú jogerős ítéletével befejezett perében a II. rendű felperes által 26. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint I.r. és II.r. felperések édesapja, id. .. 1972. januárjában elhunyt. Eltemettetéséről házastársa, .. gondoskodott a Tatabánya Újtelepi temető M parcella 15. sor, 18. és 19. számú kettős sírhelyen, amelyet 1972. január 12-én 25 évre, azaz 1997-ig megváltott. 1996. december 9-én ifj. .. és az akkor már .. nevet viselő volt .. együttesen megjelentek az alperesnél és újabb 25 évre megváltották ugyanezen sírhelyet. A számlát az ellenértéket megfizető .. nevére állították ki. Az alperes által vezetett sírhely nyilvántartásban rendelkezésre jogosultként .. és .. egyaránt feltüntetésre került.

A sírt rendszeresen gondozó .. a temető távolabbi részein nyugvó,

távolabbi hozzátartozóit ezen a sírhelyen kívánta elhelyezni. 2001 májusától id. .. koporsójának háborítása nélkül áttemetéssel .., .., .. és .. urnái a dupla sírhely másik oldalán kerültek betemetésre. 2005-től .., .. testvére is ebben a sírban nyugszik. .. 2005. február 1. napján a sírhelyet a már eltelt idő beszámításával 2030-ig megváltotta. Ugyanő a korábbi műkö síremléket márvánnyal fedette be és a sírfeliratot megváltoztatta a következőre: „Drága Szüleink és Szerettei: .., .. és ..”

.. 2008. márciusában elhunyt. Az ő eltemettetéséről .., az ő keresztfia gondoskodott. .. urnája volt házastársa, .. koporsója felett került elhelyezésre.

A felperesek a sírt 2011-ig nem látogatták. Ekkor az I.r. felperes észlelte, hogy a síron olyan új sírkő került elhelyezésre, amelyen külön az édesapjának neve nincs feltüntetve. Erről a helyzetről értesítette a II.r. felperest, aki szintén kiment a temetőbe és nem találta a korábbi síremléket, az új síremléken pedig nem találta édesapjának nevét. Az alperes egyik alkalmazottja kérdésre arról tájékoztatta a II.r. felperest, hogy változatlanul a sírban nyugszik édesapja és oda másokat is betemettek. 2012-ben a felperesek panaszt tettek az alperesnél azért, mert álláspontjuk szerint idegen személyek kerültek a sírhelybe eltemettetésre. Akkor az alperes képviselői tájékoztatták a felpereseket arról, hogy ifj. .. és .. (.. keresztfia) jogosultak a sírhely felett rendelkezni, az időközben történt megváltásokra figyelemmel. A felperesek tájékoztatást kaptak arról is, hogy a további személyek sírba temetése .. rendelkezése alapján történt, a síremléket pedig .. keresztfia készítette.

A felperesek ezt követően keresetet terjesztettek elő a bíróságnál, amelyben kérték, hogy a bíróság kegyeleti jogaik megsértése miatt az alperest 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezze, továbbá kérték az álláspontjuk szerint engedély nélkül betemetett személyek azonnali eltávolítását a sírból, kérték továbbá a síremlék eredeti állapotba való visszaállítását is. A felperesek később keresetüket akként pontosították, hogy a síremlék helyreállítását maguk kívánják elvégeztetni és ennek ellenértékeként további 650.000 forint megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset teljes elutasítását kérte. Álláspontja szerint a temetői nyilvántartásból megállapítható, hogy ki, mikor váltotta meg a sírhelyet és ki volt jogosult a sírhely feletti rendelkezésre. Ebben a körben .., a néhai id. .. özvegye mindvégig jogosult volt a rendelkezésre, így az alperes nem követett el jogsértést, amikor a rendelkezni jogosult kérelmére máshonnan urnákat helyezett a sírba, a síremléket pedig nem az alperes állította.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította. A temetkezésre vonatkozó jogszabályok részletes ismertetésével arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes részéről kegyeletsértő magatartás nem történt. Az elsőfokú bíróság megállapította: nem történt olyan esemény, amely a sírhellyel rendelkezni jogosult hozzátartozó értesítése és hozzájárulása nélkül a megváltott sírhely használatát a temetőt kezelő alperes megszüntette volna és idegenek számára un. rátemetést engedett volna, nem fosztotta meg a hozzátartozókat a kegyeleti jog gyakorlásától. Az sem volt megállapítható, hogy megfosztották volna a benne eltemetett halottat jelölő síremléktől, a valóságban csak az történt, hogy a megváltások eredményeképpen először .. I.r. felperessel, majd később .. volt az I.r. felperessel közösen jogosult rendelkezni az adott sírhelyről. Ők voltak jogosultak tehát meghatározni az egyes temetések módját, a síremlék jellegét, formáját és feliratát. Az alperes azzal, hogy a törvénynek és a Kormányrendeletnek megfelelően vezetett nyilvántartás adatai szerint a rendelkezésre jogosult személytől érkező megrendelésre a perbeli sírba további személyeket temetett, jogellenes magatartást nem tanúsított, nem sértette a felperesek személyiségi jogát. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az eredeti állapot helyreállítása iránti kereseti kérelem vonatkozásában az alperes perbeli jogképességgel nem is rendelkezett. Ebben a tekintetben az elsőfokú bíróság szerint legfeljebb az a személy lehet alperes, aki a sírnyilvántartás szerint az I.r. felperessel egy sorban jogosult dönteni a sírhelyről. Az elsőfokú ítélet megállapítása szerint abban az esetben, ha több konkuráló kegyeleti jogosult van, a kegyeleti joguk önálló gyakorlásának meg kell felelnie a társadalmi rendeltetésnek, ezt a részt azonban az elsőfokú bíróság ebben a perben nem vizsgálta, a további kegyeleti jogosultakat ugyanis a felperesek nem állították perbe.

Az elsőfokú ítélet szerint a kegyeleti jogok megsértése egyéb módon sem történt meg. A felperesek néhai édesapjának koporsója ugyanazon a helyen nyugszik, ahová eltemették, azt senki nem háborgatta. A korábbi síremlék is megmaradt, azt márványtáblával bevonták és az új márványtábla a felperesek néhai édesapjának keresztnévén kívül más személyek nevét is tartalmazza. Az új sírfeliratról az elsőfokú bíróság megállapította: a közízlést nem sérti, jogszabályba nem ütközik, társadalmi rendeltetésének megfelel és a felperesek kegyeleti jogát sem sérti. Egyértelműnek találta azt is, hogy az új síremléken feltüntetett .. keresztnév a felperesek édesapját jelöli.

Az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy a sírt életében mindvégig .. ápolta, gondozta, abban a felperesek egyáltalán nem vettek részt, a sírhelyet nem látogatták. Önmagában az a tény, hogy azóta újabb személyek kerültek elhelyezésre a sírba, a felpereseket

egyáltalán nem akadályozza meg abban, hogy a sír mellett leróják kegyeletüket édesapjuk felé és nem sérti édesapjuk emlékét sem. Összességében az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a temető kezelőjeként mindvégig a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően járt el, a sírhely felett rendelkezésre jogosult személy megbízásából. Az nem róható az alperes terhére, hogy a felperesek nem tartották a kapcsolatot édesapjuk özvegyével, illetve, hogy az özvegy az intézkedéseiről a másik rendelkezésre jogosultat, .. I.r. felperest nem értesítette. A jogalap hiányára vonatkozó álláspontjára figyelemmel az elsőfokú bíróság a felperesek jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kereseti kérelmeivel nem foglalkozott. Megjegyezte az elsőfokú bíróság azt is, hogy a fennálló síremlék eltávolítására nincs jogszabályi alap, annak eltávolítása újabb személyek személyiségi jogai és az elhunyt személyek emlékét sértené.

A II.r. felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a II.r. felperest az alperes javára perköltség megfizetésére kötelezte. A jogerős ítélet indokolása megállapította: a temetői nyilvántartókönyv mind ..t, mind ..t a sírhely felett rendelkezni jogosultként tüntette fel. Utóbbi személy rendelkezési jogát nemcsak a nyilvántartás, hanem az a körülmény is igazolja, hogy nem vitatottan a dupla sírhelyet eredetileg ő váltotta meg azzal a felperesek által is ismert és elismert szándékkal, hogy maga is ezen a sírhelyen kívánt nyugodni. Ezen deklarált szándéka és a szándéknak megfelelően az a tény, hogy e sírhelybe temetkezett, cáfolta a II.r. felperes azon előadását, hogy .. a sírhely feletti rendelkezési jogáról lemondott volna. Közös rendelkezési jog fennállását támasztotta alá az a körülmény is, hogy 1996. végén a megváltás érdekében mindketten megjelentek a temetőirodán. A jogerős ítélet indokolása alaptalannak találta a II.r. felperes azon érvelését, hogy az I.r. felperes a sírhely felett kizárólagos rendelkezési jogot szerzett volna, illetve .. ezen rendelkezési jogát elvesztette volna. A jogerős ítélet mellőzni rendelte az elsőfokú ítélet azon megállapításait, hogy az eredeti állapot helyreállítása iránti kereseti kérelem tekintetében hiányzott volna az alperes perbeli jogképessége. A másodfokú bíróság jogerős ítéletében ezzel az indoklási kiegészítéssel úgy ítélte meg, hogy kegyeleti jogsértés nem történt, ezért az elutasító ítéletet helybenhagyta. Az ítélet azt is megállapította, hogy az új síremléket, illetve sírfeliratot .. jogosult volt meghatározni, a felállított síremlék és sírfelirat a közízlést és az általános erkölcsi normákat nem sértette, így az alperest, mint üzemeltetőt saját feladatai ellátása körében nem terhelte olyan kötelesség, hogy a síremlék felállítását megakadályozza, a sírfeliratot kifogásolja.

A jogerős ítélet ellen a II.r. felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Ebben elsődlegesen kérte a jogerős ítélet

hatályon kívül helyezését és a módosított keresettel egyező tartalmú ítélet meghozatalát. Kérte az alperes kötelezését az álláspontja szerint a sírhellyel rendelkezni jogosult személy hozzájárulása nélkül betemetett személyek eltávolítására, a síremlék eredeti állapotban való helyreállítására, valamint részére kegyeleti jogai megsértése okán 750.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezni. Másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett kérte az eljárt bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Álláspontja szerint a jogerős ítélet tévesen állapította meg, hogy néhai ..nak rendelkezési joga maradt volna a sírhely felett, álláspontja szerint ez 1996-ban megszűnt. Álláspontja szerint még abban az esetben is, ha nevezett személy rendelkezési joga meghosszabbodott volna, csak ifj. ..al együtt gyakorolhatta volna rendelkezési jogát, erre azonban nem került sor. 1997-et követően kizárólag .. rendelkezhetett volna jogszerűen a sírhely felett. A II.r. felperes előadta: az új síremléken a „..” sírfelirat nem feltétlenül jelenti az édesapjuk nevét, ezáltal kegyeleti jogaik korlátozottan érvényesülnek. A kérelemben előadta: az alperes nyilvántartási adatai ellentmondásosak, értelmetlenek, érthetetlenek és nem adnak magyarázatot arra, hogy miért kellett a fennálló sírhelyhasználatot 2005-ben, illetve 2008-ban meghosszabbítani. Kifogásolta azt is, hogy az alperes részéről a sírhelynyilvántartás eredeti iratait nem csatolták be az iratokhoz. Külön kifogásolta azt is, hogy bár kérte azt, hogy az első fokon történt utolsó tárgyalást halasszák el, ezen kérelmét nem teljesítették. Előadta azt is, hogy a sírhelynyilvántartás helyreállítása iránti kereseti kérelme nem minősülhet meg nem engedett keresetmódosításnak, tekintettel arra, hogy véleménye szerint ez benne foglaltatik az eredetileg is előterjesztett „eredeti állapot helyreállítása” kategóriába.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokaira utalással. Előadta, hogy az ismételt sírhely-megváltásokat az újabb és újabb betemetések indokolták, melynekösszegszerűségére megfelelő magyarázatot adtak, az alperes részéről semmilyen módon nem sértették a felperesek kegyeleti jogait, csupán a sírhellyel rendelkezni jogosult személy utasításait, igényét vették figyelembe.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló adatok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat

mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A 85. § (3) bekezdése értelmében meghalt személy emlékének megsértése miatt bírósághoz fordulhat a hozzátartozó, továbbá az a személy, akit az elhunyt végrendeleti juttatásban részesített. Korábban a temetőkről és a temetkezési tevékenységről a 10/1970. (IV. 17.) ÉVM-EÜM együttes rendelet szólt, ezt váltotta fel a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. XLIII. törvény és a végrehajtására kiadott 145/1999. (X.1.) Korm. rendelet. Helytállónan állapította meg a jogerős ítélet a Kúria szerint azt, hogy mindezen jogszabályok figyelembevételével elsődlegesen arról kellett határozni, hogy az adott sírhely felett ki rendelkezhetett jogszerűen. A kialakult bírói gyakorlat szerint a sírhely feletti rendelkezési jog szabályozása a temetéseket intéző személyek és a temetők fenntartóinak a viszonylatában irányadók. A jogvita megkezdésekor, illetve az ún. betemetések idején hatályos temetőtörvény 22. § (1) bekezdése szerint a temetési hely felett az rendelkezik, aki megváltotta. A (2) bekezdés értelmében a rendelkezési jog gyakorlása a temetési helyre helyezhető személyek körének meghatározására, síremlék, sírjel állítására és mindezek gondozására terjed ki. A (3) bekezdés szerint a temetési hely újraváltásában elsőbbséget élvez az eltemettető, halála estén pedig a törvényes öröklés rendje szerint soros következő közeli hozzátartozója. A (4) bekezdés értelmében a temetési hely feletti rendelkezési jog időtartamát jogszabály határozza meg, amely hamvasztásos temetés esetén nem lehet kevesebb 10 évnél, egyéb esetekben nem lehet kevesebb 25 évnél. A 18. § (1) bekezdése értelmében a temetőben - a kegyeleti jogok gyakorlása céljából - a temetési helyekről az üzemeltető nyilvántartásokat vezet. Az elhaltakról szóló nyilvántartás vezetésére a sírboltkönyv, az egyéb temetési helyek nyilvántartására a nyilvántartó könyv szolgál. A (2) bekezdés rendelkezik arról, hogy a nyilvántartókönyvnek milyen adatokat kell tartalmaznia. Ezen adatok között szerepel a temetési hely felett rendelkezni jogosult személy neve, lakcíme és a síremlékre vonatkozó bejegyzések is. A jelen esetben helytállónan állapította meg a jogerős ítélet, hogy a nyilvántartó könyv mind ..t, mind ..t a sírhely felett rendelkezni jogosultként tüntette fel.

A Kúria szerint helytállónan foglalt állást a jogerős ítélet abban a körben, hogy .. rendelkezési joga nem szűnt meg 1996. végén. Ezt kizárólag a II.r. felperes állította, de állítását - noha a bizonyítási kötelezettség ebben a körben őt terhelte - bizonyítani nem tudta. A rendelkezésre álló adatok szerint a sírhelyet egyáltalán nem látogató felperesekkel szemben .. volt az, aki sírhelyet folyamatosan gondozta, saját akarata szerint oda kívánt temetkezni. Egyébként ő volt a sírhely eredeti megváltója is. Helyesen értékelte a jogerős ítélet azt, hogy a fenntartott rendelkezési jogra utalt a sírhely gondozása mellett az is, hogy az átemetettetésekhez, a sírfelirat elkészítéséhez kétséget kizáróan

hozzájárult. Mindez arra mutat, hogy a sírhely feletti rendelkezési jogát fenntartotta. Önmagában az a körülmény, hogy 1996. végén a megváltási összeg befizetésére vonatkozó számlán kizárólag .. aláírása szerepel, nem igazolja azt, hogy ő maga kizárólagos rendelkezési jogot szerzett volna. Nem tudta azt sem megindokolni a II.r. felperes, hogy az általa állított kizárólagosság mellett miért tüntették fel a nyilvántartókönyvben ..t is rendelkezésre jogosultként. Azt is helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy jogszabály tiltó rendelkezése hiányában egyidejűleg több személy is rendelkezhet a sírhely felett és a jogszabály nem írja elő azt, hogy az alperesnek, mint a temető üzemeltetőjének meg kellene követelnie a több jogosult együttes döntését. Nem vitatottan a sírhely 1996 végi megváltását követően a felperesek egyáltalán nem jártak a sírhelynél, ott kegyeleti jogaikat nem gyakorolták, szemben a szintén rendelkezésre jogosultként bejegyzett ..val.

Összességében tehát helytállóan állapította meg a jogerős ítélet azt, hogy a 2008-ban bekövetkezett haláláig .. jogosult volt a sírhely feletti rendelkezésre. Az alperesnek nincs olyan jogszabályi kötelezettsége, hogy több rendelkezésre jogosult esetén egyikük rendelkezéséhez csatolni kérhesse a további jogosult vagy jogosultak hozzájárulását.

Az új síremlék elkészítéséért és felállításaért sem állapítható meg az alperes felelőssége. Az alperes ezúttal is a rendelkezésre jogosult .. kívánságát vette figyelembe, aki nem ellenkezett a felállítással szemben és nem az alperes volt az, aki az új síremléket állíttatta volna. Az alperesnek tehát nem volt oka arra, hogy az új síremlék felállítását meggátolja, az nem sérti a közízlést sem. A felperesek számára nem verrokon személyeknek az apai sírba temetése esetében a kegyeleti jogok megsértése megállapítását, vagyis a személyiségi jogsértést az állandó bírói gyakorlat szerint kizárja a jogszabály engedélye. Ez az engedély jelen esetben a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény, melynek 22. §-a alapján a korábbiak szerint az özvegy rendelkezési joga fennállt.

Kegyeli jogsértés az alperes részéről egyéb módon sem történt. A felperesek édesapjának sírhelye nem szűnt meg, nem került méltatlan állapotba, koporsóját a rendelkezésre álló adatok szerint a betemetések során nem bolygatták meg, az új síremléken keresztnevét feltüntették (más .. keresztnevű személy nem nyugszik a sírban).

Megjegyzi a bíróság azt, hogy az eredeti állapot helyreállítása körében, és a kártérítés esetleges megállapításához (ha annak egyéb feltételei egyébként fennálltak volna) mindenképpen szükséges lett volna az utóbb kifogásolt módon betemetett személyek jogutódjainak perbeállítása is, hiszen a jelen perben hozott döntés kihatással

lenne rájuk, illetve a sírhellyel a jelenben rendelkezni jogosult személy sem azonos a II.r. felperessel.

Összességében megállapítható volt tehát, hogy a II.r. felperes édesapjának özvegye, .. a sírhely felett rendelkezni jogosult személy volt, a betemetések, illetve a síremlék átalakítása az ő hozzájárulásával történt. Ezen cselekmények végrehajtásával az alperes nem sértette meg a II.r. felperes kegyeleti jogait. Ehhez képest jogalap hiányában a jogerős ítélet helytállóan utasította el a felperések keresetét.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati eljárás vonatkozásában a II.r. felperes pervesztesnek minősül, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján perköltséget köteles fizetni az alperes részére, amelynek mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján állapította meg a bíróság. A pervesztes II.r. felperes a felülvizsgálati eljárási illetéket előzetesen leróta, ezért erről külön rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2014. november 26.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

AM

írnok